

**TO BE PUBLISHED IN PART II SECTION3(ii) OF
THE GAZETTE OF INDIA**

GOVERNMENT OF INDIA , Ministry of Finance ,
Department of Revenue New Delhi Dated 23.12.1983.

NOTIFICATION ;- INCOME TAX

No.5548: (F.No.197/64/83- IT(AI) (.): exercise of the powers conferred by clause (V) of Sub-Section(23C) of Section 10 of the Income tax Act. 1961 (43 of 1961), the Central Govt. hereby notifies "Shri Sai Baba Sansthan Shirdi" for the purpose of the said section for the period covered by the assessment years 1983-1984 to 1985-1986.

(R.K.TEWARI)

UNDER SECY. TO THE GOVT. OF INDIA

To, The Manager,
Government of India Press,
Ring Road, Mayapuri Industrial Area, New Delhi.

Copy to :-

1. Shri K.H.Kakre, Court Receiver, Shri Sai Baba Sansthan Shirdi, Santiniketan, 804-B, Ambedkar Road, Dadar Bombay
2. The Commissioner of Income-tax, Bombay City-IV, Bombay with reference to his letter No. BC.TC/289(44) /82-83 dt.27.9.83.
3. All Commissioners of Income- tax.
4. Directors of Inspection (IT) /(R&S) / (Inv.), New Delhi.
5. Director of O&M Services (Income-tax), 1st floor, Aiwan-e-Ghalib, Mata Sundri Lane, New Delhi (5 Copies).
6. All Officers & Sections of. T.Wing of CBDT, NEW Delhi
7. Comptroller & Auditor Gl. of India, New Delhi (20 Copies).
8. Bulletin Section of Dte. of Ins. (RS&PR), New Delhi (5Copies)
9. Director of Training, IRS(Direct Taxes), Staff College, Nagpur (5 Copies) .
10. Shri P.K. Kartha, Joint Secy., Ministry of Law, Justice and Company Affairs (Department of Legal Affairs), New Delhi

(ATMA RAM)

SECTION OFFICER .

श्री साईबाबा संस्थान, शिरडी जि. अहमदनगर

दहावे श्रीसाईलीला लेखक कवी संमेलन सन १९८४.

रविवार दिनांक २९ व सोमवार दिनांक ३० जानेवारी १९८४.

अध्यक्ष :- श्री. रा. रा. लक्ष्मणराव सदाशिव नाईक, इंदूर.

स्थळ :- साईज्ञान, नवीन निवासस्थान.

कार्यक्रम पत्रिका

रविवार दिनांक २९ जानेवारी १९८४.

पहिले सत्र :- वेळ सकाळी ९ ते १२ पर्यंत.

१) स्वागतगीत	- रचना - मौ. आमावरी वायकळ
गायक निवेदिता - लावणी
समाजी मौ. वायकळ.
२) संमेलनाचे उद्घाटन	- मा. श्री. क. हि. काकरेसाहेब,
न्यायालयधारक, श्रीसाईबाबा
संस्थान, शिरडी यांचे शुभहस्ते.
३) श्रीबाबांच्या प्रतिमेममोर
समईज्योतीचे प्रज्वलन.	- श्री. अध्यक्षांचे शुभहस्ते.
४) दिवंगत साईभक्त व हुतात्मे
यांना श्रद्धांजली.	-
५) संमेलनाचे संपूर्ण कार्यक्रमाची
रूपरेषा.	- श्री. सदानंद चेंदवणकर.
६) अध्यक्षांचा परिचय	- डॉ. श्री. दि. परचुरे
७) श्रीसाईलीला काव्यबहार
मराठी व इंग्रजी आवृत्तीचा
प्रकाशन समारंभ.	- श्री. लक्ष्मणराव नाईक.
८) श्रीसाईलीला काव्यबहार
अंक उपस्थित लेखक-कवी
यांना अंक व पुरस्कार भेट.	- श्री. लक्ष्मणराव नाईक यांचे
शुभहस्ते.
९) उपस्थित लेखक कवी व अन्य
श्री साईभक्त मंडळी यांचा
अत्परिचय.	-
१०) दुपारी होणाऱ्या कार्यक्रमाची
रूपरेषा	-
११) श्रीची आरती	- दुगारी १२ वाजता.
१२) प्रसाद ग्रहण.	-
१३) विश्रांती.	-

दुसरे सत्र :- दि. २९ जानवारी, १९८४ दुपारी ३ ते ६.

१) श्रीसाईलीलासाठी कसे लिहाल
(माहितीपर निवेदन).	- श्री. सदानन्द चेंदवणकर
२) श्रीसाईलीला बदल मला
काय वाटते?	- सर्वांसाठी विचार मंथन.
३) श्री साईलीलाचा आणखीन
विकास कसा करता येईल.	- खुली चर्चा सर्वांसाठी.
४) श्रीची आरती	- सायंकाळी ६-१५ ते ६-४५.
५) प्रसाद ग्रहण	- सायंकाळी ७-०० ते ७-४५.
६) श्रीचे दरबारात हजेरी	- रात्रौ ८ ते १०.
७) श्रीची आरती	- रात्रौ १० ते १०-३०.

सोमवार दिनांक ३० जानवारी १९८४ तिसरे सत्रः सकाळी ९ ते १२ वाजेपर्यंत.

१) श्रीसाईलीला विकासाच्या दृष्टिने चर्चा व सूचनांचा विचार विनिमय.
२) राष्ट्रपिता महात्मा गांधीजींना व हुतात्म्यांना आदरांजली.
३) अध्यक्षांचे परवानगीने पुढे येणारी कामे.
४) माजी अध्यक्षांची भाषणे.
५) श्रीची आरती.
६) प्रसाद ग्रहण
७) विश्रांति.

चौथे सत्र शेवटचे. दुपारी ३ ते ६.

१) बालभक्तांचे विविध कार्यक्रम.
२) अध्यक्ष महोदय श्री. लक्ष्मणराव सदाशिव नाईक यांचे भाषण.
३) श्री. क. हि. काकरे न्यायालय धारक यांचे समारोपाचे भाषण.
४) श्री. लक्ष्मणराव सदाशिव नाईक यांचा सत्कार.
५) आभार प्रदर्शन :- डॉ. श्री. दि. परचुरे, कार्यकारी संपादक श्री साईलीला इंग्रजी आवृत्ति.
६) संस्थानतर्फे आभार :- श्री. द. चि. पाठक, शासकीय अधिकारी, श्रो साईबाबा संस्थान, शिर्डी.
७) पुरुष लेखक-कवी यांचे तरफे आभार प्रदर्शन.
८) श्रीसाईलीला कवयित्री यांचेतरफे आभार प्रदर्शन.
९) निरोपगीत - श्री. नागेश मोगलाईकर, धुळे.

निवेदन, गायिका - सौ. आसावरी वायकूळ.

टीय :- सोयीत्रमाझे वरील दोन्ही दिवसांचे कार्यक्रमात फेरबदल करण्यात येईल.

क. हि. काकरे

न्यायालय धारक,
श्रीसाईबाबा संस्थान, शिर्डी,

व

मुख्य संपादक, श्रीसाईलीला.

साईंगान

साईं साईं जयघोष चालला
 टाळ वीणेच्या तालावरती
 शिरडीच्या या नाथ महाली
 भक्तजनांना मिळते शांती ॥१॥

दर्शन घेता श्री माथांचे
 अंधारातही प्रकाश दिसतो
 प्रसन्न मंगल या भूमीवर
 चैतन्याचा ठेवा वसतो
 प्रगाढ, पावन नाथकृपेने
 ज्योत तेवते पाण्यावरती ॥१॥

बाबांच्या त्या पदस्पशनी
 पावन शालेली ही नगरी
 पुण्य फळाले गत जन्माचे
 महूनि वसले साईं श्रीहरी
 मंत्राच्या त्या पुण्यप्रभावे
 पावन शाली येथील माती ॥२॥

लीन होऊनी कुणीही यावे
 सर्वांना इथे मिळतो थारा
 भेद भाव जलूनी मेली
 मानवतेचा एक निवारा
 साईं-साईं गायू या आता
 हात देऊनी आयुले हाती ॥३॥

साईं रुबाई

अमन के चमन में, खिलते हैं फूल यहाँ
 तिलक सी पावन हैं, साईं को धूल यहाँ ।
 फिर क्यों भटक रहा तू, दर-बदर पगले
 मुरझाकर भी अक्सर, खिलते हैं फूल यहाँ ।

श्री. डी. बी. जगतपुरीया.
 मु. पो. शिरूड, ता. जि. वुळे.

साई-स्थान

मानवाच्या जीवनात
 सुख आहे । दुःख आहे ।
 जीवनाच्या प्रवाहात ।
 साईचा आधार आहे ।
 मानवाच्या भावनेत
 संगतीची प्रीत आहे ।
 संगतीच्या लहरीत
 साईचे सार आहे ।
 मानवाच्या हृदयात
 दिनरात जाग आहे ।
 जागोजाग जागृतीत
 साई स्मृति पाठ आहे ।
 मानवाच्या जाणिवेत
 कला आहे प्रेम आहे ।
 कलाप्रिय मानवात
 साईचे स्थान आहे ।

सौ. सिंधू कृष्णराव सणस.
 मु. पो. काटोळ, गळनाका,
 जि. नागपूर.

बघा एकदा शिरडी

बघा एकदा शिरडी ग्राम
 बघाच समरुनि साईनाथ
 दुःख सरुनि सुख लरे
 येईल तुमच्या वाटधाला ॥१॥ चला जाऊ या ...

साईनाथ साईनाथ
 म्हणा म्हणा रे साईनाथ
 गजर होऊ द्या जोरात
 धवनी भिडू द्या गगनाला ॥२॥ चला जाऊ या ...

असतील जितुके गरीब अनाथ
 वाली त्यांना साईनाथ
 साई कृपेचा आनंद
 मी तरी जीवनी अनुभवला ॥३॥ चला जाऊ या ...

श्री. आकेरकर व्हो. एस.
 'साईनवास' मु. पो. पाठ, ता. कुडाळ,
 जि. रत्नागिरी.

साईकृपा

एके सायंकाळी
प्रलय घडला
जलमय शाला
शिर्डी गाव

सारे धाव घेतो
साईच्या आश्रया
गोकुळात राया
जैसा कृष्ण

सटका घेवून
आयुल्या हातात
बाबा आज्ञा देत
वरुणास

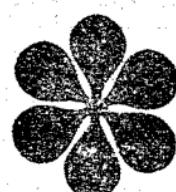
वरुण देव तो
होवूनिया शांत
दाळे विपरीत
साईकृपा

—श्री. ग. दे. कुलकर्णी.
'कुलदीप', तांबरी.
उसमानाबाद ४१३५०१.

मंदिरात

पहाटेच्या अंधारात
वाजता दोन पावुले
खुदकन् कुणीतरी
मंदिरात हंसले.
पाषाणांचे नव्हते
मंदिर ते स्फटिकांचे
इबल्याशा हृदयात
माझ्या भावदिव्यातले
तेथे नसे भाविकांची
झुबड ना संतमेळा
दासगण नाही कुणी
अष्यि तुम्हां भक्तीभाला
येता बाबा मंदिरात
विसरीती देवपण
मीहि माझे 'मी' पण
तुटले मग! मधले कुंपण.

—श्री. विजय द. हजारे.
गुंफादर्शन, बोरीवली.

झाली साईचरणी विलीन

※ ४४ ※ ४४ ※

(श्री साईलीला का. संपादक श्री. सदानन्द चेंदवणकर यांच्या पत्नी सौ. तारा चेंदवणकर यांना भावपूर्ण 'श्रद्धांजली').

आई तू सोडूनी जाता कोसळे आभाळ शिरी
कोसळले आभाळ!

दाही दिशा शून्य भासती
अश्रूनी लोचन पाणावती।

आई तुज घालूनी हांक
बघ शोषला कंठ

तुज नाहीच पोहचली हाक
परतुनी आले शब्द।

झाली दृष्टीआळ, तुझी प्रेमळ मूर्ती।
आठवणीला येते भरती
झाली 'साईचरणी' विलीन।

येतो भरूनी उर, पाझरती नयन।

आई तू नसता वाटे सरले जीवन।
माझे मनाचे मन मेले, झाले शून्य जीवन।

आई तू सोडूनो जाता कोसळे शिरी आभाळ

सौ. कलावती वसंतराव चळ्हाण.

अंबाबाई मिस्त्री निवास, बी ६,
सेनापती बापट मार्ग, दादर,
मुंबई - ४०० ०२८.

जगावेगळी माया वेडी

(सौ. तारा चेंदवणकर यांच्या निवनाने समस्त साईपरिवारावर अपार वजाघात झाला आहे. दुःखित अंतकरणाने मी भावपूर्ण श्रद्धांजली अर्पण करीत आहे).

जगावेगळी माया वेडी – माय माझी माऊली
लक्ष्य होते सर्वावरती – माय माझी माऊली
माऊली ग माझी, माय माझी माऊली ॥१॥

नवरात्रिच्या शुभ घटिकेला 'नवघट' बसता बसता
काय अचानक वीज चमकली, पहाट होता होता
सोडूनी गेली सीमोललंघनी, भरूनि मळवट भाळी
माऊली ग माझी, माय माझी माऊली ॥२॥

कसे काय हे घडले देवा! आम्हां काही कळेना
मरणामध्ये जरी पूर्णता, पुनर्जन्म हे कळेना?
कर्मावाचूनी खेळ अधूरा असेच लिहिले भाळी
माऊली ग माझी, माय माझी माऊली ॥३॥

करितो आम्ही जरी निशिदिनी श्रीसाईची भक्ति
संमेलनी असे उभी पाठीशी मायेची शक्ति
झालो पोरके आता देवा! स्मृति मात्र उरलो
माऊली ग माझी, माय माझी माऊली ॥४॥

—श्री राधाकृष्ण गुप्ता 'चेतन'
पाटकर वाडा, भगतसिंग पथ,
डोंबिवली (पूर्व) जि. ठाणे ४२१२०१

आमुचा तुटला रे आधार

(श्री साईलीला मार्भिकामधील मानकरी कवयित्री तेजस्विनी कै. सौ. तारा तथा आईसो. चेंद्रवणकर यांचे चरणी भावपूर्ण शब्दांजली).

गगना मधुनीं 'तारा' निखळला

नजरेच्याही पार जाहूला

काय इथे हा अनर्थ घडला

तुटला रे आधार। आमुचा तुटला रे आधार ॥१॥
साईलीला लेखक-कवींची

प्रेमळ आई ही सर्वांची

मिठी मायेची तिच्या करांची

कशी आता पडणार। आमुचा तुटला रे आधार ॥२॥
'सदानंदा'ची सदा आनंदी

प्रेमळ 'तारा' होती छंदी
साई पताका घेऊनी खांदी

गेली नजरेपार। आमुचा तुटला रे आधार ॥३॥
सारीपटाचा खेळ मोडूनी

प्रभातकाल ही वेळ साधुनी
प्रेमळ पतीचा निरोप घेऊनी

संपविला अवतार। आमुचा तुटला रे आधार ॥४॥
'सुभाष' 'शुभांगी' धाय मोकळून

शीर आपुले घेती आपटून
म्हणे माते 'तारामती' तू

कां झालीस निष्ठूर। आमुचा तुटला रे आधार ॥५॥
'दत्ता पोतनीस' भावाची ही

आज स्मृतिस्तव 'शब्दांजलीही'
अर्पण करितो मानून ध्या ही

वंदन हे त्रिवार - ओम् शांती ओम् शांती ओम् शांती
आमुचा तुटला रे आधार ॥६॥

साई-नामाची गळल !!

ज्यांनो मागितला आधार येथे
ते निराधार झाले नाहीत
नाही मिळाले जरी तेल दिव्याला
ज्योत पेटल्याशिवाय राहिली नाहीं.

लाखोंना देवून श्वास
बाबा कधी थकले नाहीं
फकीराची दुश्छळी झोळी
खाली कधीच झाली नाहीं.

वेडाही झाला शहाणा येथे
या विना दुजे मंदिर नाहीं
पुण्याची बात कशाला
पापही येथे पवित्र होई.

भेद नका मानू भवतांनो
येथे बाबाच वसे सर्व ठायी
महाराष्ट्राच्या पुण्यभूमीला
शिर्डीशिवाय सौंदर्य नाहीं
बाबासारखे औदार्य नाहीं

—श्री. जगदीश देवपूरकर.
ग. नं. ५-२६४३,
धुळे ४२४ ००१.

जागे अभावी या अंकात सर्व कविता छापू शकले नाही त्यावृद्धल आम्ही
दिलगीर आहोत.

—संपादक

નાઈવાવા સંરથાન શિરડીયાદી કુદરાતી

અ. નં.	કુદરાતીચે નામ	જાત્યક	દિવાન		કો. રૂપાઈકા
			રૂ. રૂપાઈ	દિવાન	
૧.)	શ્રી સાઇબરિન	મરાಠી	૮૩-૦૦	૮૩-૦૦	
૨.)	"	હિન્ડી	૧૫-૫૨	૧૫-૫૨	
૩.)	"	હિન્ડી	૧૫-૦૦	૧૫-૦૦	
૪.)	"	ગુજરાથી	૧૫-૦૦	૧૫-૦૦	
૫.)	"	કાલગુ	૧૦-૦૦	૧૦-૦૦	
૬.)	"	તેલગુ	૧૩-૦૦	૧૩-૦૦	
૭.)	"	તામ્બીઠ	૧૨-૦૦	૧૨-૦૦	
૮.)	શ્રી સાઇલીલાનૃત્ત	મરાಠી	૭-૫૦	૭-૫૦	
૯.)	"	હિન્ડી	૭-૦૦	૭-૦૦	
૧૦.)	"	ગુજરાથી	૪-૮૫	૪-૮૦	
૧૧.)	અવતાર વ કાર્ય	મરાಠી	૪-૦૦	૪-૦૦	
૧૨.)	સ્તવન મંજરી	મરાಠી	૦-૩૫	૦-૦૦	
૧૩.)	"	ગુજરાથી	૦-૩૦	૦-૦૦	
૧૪.)	માગુણોપાસના	મરાಠી	૦-૨૦	૦-૦૦	
૧૫.)	"	ગુજરાથી	૦-૨૦	૦-૦૦	
૧૬.)	તેલગુ પુજાવિધી	તેલગુ	૪૮૦	આહે.	
૧૭.)	ચાર અધ્યાય	મરાಠી	૧-૨૫	૩-૦૦	
૧૮.)	શ્રીસાઇવાવાઓંકશિરડી(મરુચા)	હંગર્જી	૫-૦૦	૩-૦૦	
૧૯.)	કિર્તનમાલા	મરાಠી	૦-૭૫	૩-૦૦	
૨૦.)	સચિવ સાઇવાવા	મરાಠી	૪-૦૦	૩-૦૦	
૨૧.)	ચિરડી દર્શન	હંગર્જી	૪-૫૦	૩-૦૦	
૨૨.)	મુલાંચે સાઇવાવા	મરાಠી	૧-૭૫	૩-૦૦	
૨૩.)	"	હંગર્જી	૧-૭૫	૩-૦૦	
૨૪.)	"	તેલગુ	૪૮૦	આહે.	
૨૫.)	"	ગુજરાથી	૧-૫૦	૩-૦૦	
૨૬.)	"	હિન્ડી	૧-૭૫	૩-૦૦	

(कवळे रुज़ु वा वरुन)

२७)	मेट सेंट श्री साईबाबा	मराठी	०-५०	८-००
२८)	श्री साईबाबा दि सुपरमेन	हंगजी	५-२५	८-००
२९)	शिरडी गाईड	हंगजी	१-६०	८-००
३०)	"	मराठी	१-५०	८-००
३१)	शिरडी गाईड	गुजरायी	१-५०	८-००
३२)	"	हिंदी	उपाई चाल	आहे.
३३)	ख्रास्याय	मराठी	०-९०	८-००
३४)	श्रीसाईलीला, अधिकृत मासिक मुख्यपत्र मणिति व इंग्रजी वापिक वर्गणी		१०-००	प्रत्येकी प्रत १-००

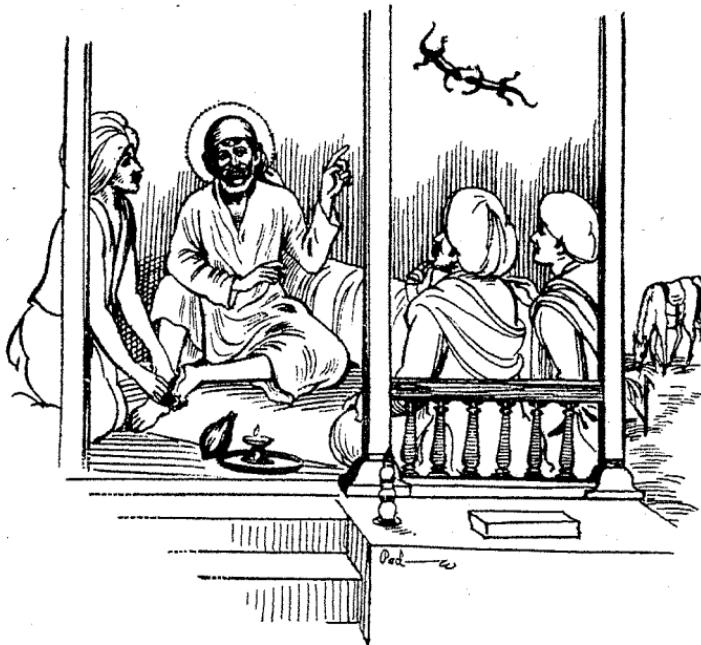
(व्ही. पी. ची पढत नाही)

अ. क्र.	फोटोचे नाव	फोटो	किमत	पा. व. वर्णकाग
		साईज	रु. पैसे	रु. पैसे
१)	आशीर्वाद फोटो	१४"X२०"	१-६५	८-००
२)	"	१०"X१४"	१-१०	८-००
३)	"	७"X१०"	०-५५	८-००
४)	"	४"X५"	०-२०	८-००
५)	"	२"X३"	०-१५	८-००
६)	दगडावर वसलेले बाबा (रंगीत)	१४"X२०"	१-६५	८-००
७)	" (काळा पांढरा)	१४"X२०"	१-६५	८-००
८)	मूर्ती फोटो	१३"X१८"	२-७५	८-००
९)	"	१३"X१८"	१-००	८-००
१०)	दारकामाई कॅमरा (रंगीत फोटो)	१०"X२०"	१-१०	८-००
११)	" (काळा पांढरा)	१०"X१४"	०-८५	८-००
१२)	कॅमरा दारकामाई फोटो	९"X१२"	१-१०	८-००
१३)	" (रंगीत)	९"X१२"	१-६५	८-००
१४)	निक्षा	९X१३	०-७५	८-००
१५)	श्रीसाईबाबाचे पत्र्याचे कॅलेंडर	- - -	१६-००	८-००

मुद्रक : पांडुरंग मोरे, वांस्वे नैशनल प्रिन्टर्स प्रा. लि. ४२, जी. डी. आंबेकर मार्ग, वडाळा, मुंबई ३१, संपादक व प्रकाशक : श्री. क. हि. काकरे, साई निकेतन, डॉ. अंबेडकर रोड, खोदादाद सर्कलजवळ, प्लॉट नं. ८०४, बी. दादर मुंबई १४.

साईला

श्रीसाईबाबा संस्थान, शिरडीचे अधिकृत मासिक

भितीवरील या चुकचुकणाऱ्या पालीची बहिण तिळा आता औरंगाबादेहून
भेटायला येणार आहे म्हणून ती जण आनंदून गेली आहे हे श्रीबाबांनी
अगोदर कथन केले. व खरोखरीच त्याप्रमाणे झाले.
श्री बाबांना प्राण्यांची भाषाही अवगत होती!

मार्च १९८४)

(किंमत १ रुपया

श्री साईबाबा संस्थान

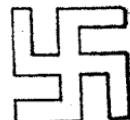
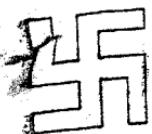

संमेलनाचे सुरवातीला श्री साईबाबांच्या प्रतिमेची यथाविषि पूजा अध्यक्षांचे
याभहस्ते होत आहे. शंजारी श्री. काकरेसाहेब व अगदी कडेला कायालय
अधिकारी श्री. द. च. पाठकसाहेब.

संमेलनाचे अध्यक्ष श्री. रामचंद्र नाईक यांवा शाल व श्रीफल देऊन संथान
तर्फे न्यायालयधारक श्री. काकरेसाहेबांनी सत्कार केला.

जगा लावावे सत्पथी । हेचि साईलीलेची कृती ॥

साईरीला

श्रीसाईबाबा संस्थान,
शिरडीचे अधिकृत मासिक

संपादक :

श्री.क.हि.काकरे
रिसिव्हर श्रीसाईबाबा संस्थान, शिर्डी

कार्यकारी संपादक :

डॉ. श्री. दि. परचरे

एम् ए पी, एच, डी.

(इंद्रजी आवत्ती)

श्रीसदाजन्द चेंदवणकर

(मराठी आवृत्ति)

श्रीसाई वाक्सुधा

वर्ष ६२ वे)

किंमत १ रुपया

अंक १२

શ્રીસાઈલીલા માર્ચ ૧૯૮૪

दरध्वनी

੮੮੨੨੫੬੧

कार्यालय :

“ सार्वजनिकेतन ”, प्लॉट नं. ८०४-बी, डॉ. अंबेडकर पथ, दादर. मुंबई-४०० ०१४.

वार्षिक वर्गणी रु. १०/- (ट.ख.सह) किरकोळ अंक १ रु. फक्त.

जगा लावावे सत्पशी । हेचि साईंलीलेची कृती ॥

श्रीसाईं वाक्सुधा

गुरुनाम आणि गुरुसहवास ।
गुरुकृपा आणि गुरुचरण पायस ।
गुरुमंत्र आणि गुरुगृहवास ।
महत्प्रयास प्राप्ती ही ॥५८॥
प्रचंड शक्ति यथा पोटी ।
अनन्य भक्ती घेतली कसवटी ।
भक्तांसी मोक्षद्वारवंटी ।
नेतील लोटीत न कळतां ॥५९॥
गुरुसंगति गंगाजल ।
क्षाळिते मळ करिते निर्मळ ।
मनासम दुजे काय चंचळ ।
करिते निश्चळ हरिचरणी ॥६०॥
आमुचे वेदशास्त्र पुराण ।
श्रीसदेगुरु चरण सेवन ।
आम्हां योगयाग तपसाधन ।
लोटांगण गुरुपायी ॥६१॥
श्रीसदगुरु नाम पवित्र ।
हेचि आमुचे वेदशास्त्र ।
“साईं समर्थ” आमुचा मंत्र ।
यंत्रतंत्रही तें एक ॥६२॥

— श्री साईंसच्चरित अध्याय १८

दानेन तुल्यो विधिरस्ति नान्यो
लोभाच्च नान्योऽस्ति रिषुः

पृथिव्याम् ।

विभूषणं शीलसमं न चान्यत् ।
सन्तोष तुल्यं धननस्ति नान्यत् ॥

दानासारखे दुसरे पुण्यकर्म नाहीं
लोभाहून दुसरा कोणी शबू नाहीं
शीलासारखे उत्तम भूषण नाहीं
आणि

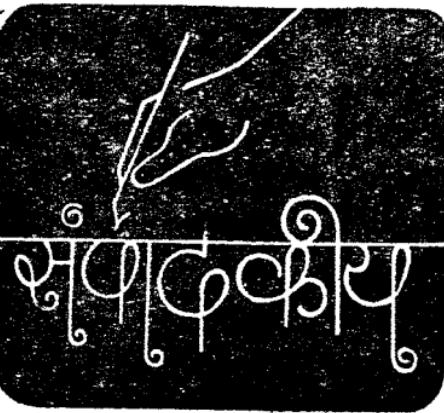
संतोषासारखे दुसरे धन नाहीं

अनुक्रमणिका मार्च १९८४

१) संपादकीय	- संतांचे कार्य
२) श्रीसाईलीला १० वे लेखक—कवी समेलन	- साईनंद
३) प. पू. मोहिते बाबा आणि पालखी	- श्री श्रीराम सातडैकर
४) शाश्वत धर्म गोत्रा सनातन पुरुष	- श्री. अंनंत चितांबर.
५) अगा हे असेचि घडले —	- श्री. प्रल्हाद हुल्याळकर.
६) साई माऊली	- श्री शहाणे
७) श्रीसाई स्तवन	- राहुल अ. खानविलकर
८) श्रीसाई स्तवन	- श्री. रा. वि. गाडगील
९) साई तू भक्तोंका आधार	- सौ. चंद्राबेन भाटे
१०) साईनाथा तुजविण आता	- सौ. सरोजिनी मुळंथ
११) साईमाऊली	- श्री. मधुकर अंबाडे
१२) साई नमस्कार	- श्रीमती लिलावती गुजराथी
१३) साईस्मृति	- सौ. भावना जेऊरकर.
१४) मुखी सदा साईनाम	- श्री. मनोहर दलवी.
१५) श्रीसाईनाथाय नमः	- विजय साने
१६) साईनामाचा गजर	- श्री राम धनाढे.
१७) श्री. नाथांच्या मुखकमलावर	- श्री. म. कृ. विज्ञारे
१८) साई जेव्हां नाहीं संगे	- श्री. दत्ता कदम.
१९) तेच बाबा मंदिरात	- श्री. संजय परळकर
२०) परीसपदी	- श्री. बी. जी. चव्हाण
२१) आराधना	- सौ. वासंती नांदेडकर.
२२) श्रीसाई	- श्री. सुभाष खात्रकर
२३) बाबांनी नोटीस किरघिली	- कु. वत्सला आजगावकर.
२४) आमचे श्री साई	- श्री. सुरेश कोपरकर.
२५) कपडे मिळाले	- सौ. उमा चाळिबे.
२६) बाबा मी चुकले	- सौ. दमयंती कदम.
२७) भक्तीचा अनुभव	- कु. सुजाता मुळे
२८) बाबांमुळे बँग मिळाली.	- सौ. विनोदिनी राजपूत.
२९) श्रीसाईबाबा एक — युगपुरुष	- श्री. बिपिन स्वादिया
३०) बाबांच्या सहवासात आलेले प्राणी	- श्री. माधव गोरे
३१) शिरडीवृत्त	- आँकोबर ८३.
३२) शिरडीवृत्त	- तोळ्हे-डिसेंबर ८३.

संतांचे कार्य

स. न. वि. वि.

संतांकृतीय

पिकली पंढरी पिटला धांडोरा ।
कोणे आले घरा सभाग्यांच्या ॥
चंद्रभागे तिरी उत्तरले बंदर ।
आले सौदागर साधुसंत ॥
वैष्णव मिळोनी केला असे साठा ।
न घे तो करंटा अभागिया ॥
एका जनार्दनी आले गिन्हाईक ।
वस्तु अमोलिक साठविती ॥

ग्रहांची युती झाली म्हणजे जगात जसे मोठमोठे उत्पात होत असतात तसेच गुभग्न हैकत्र आले म्हणजे जगात महृत्वाच्या अशा चांगल्या घडामोडीही आपो-आप घडू लागतात. हाच नियम संत सज्जनांच्या मेळाव्यालाही लागू आहे. संत सज्जन हे देवी शक्तीचे पुरुष लोक कल्याणाच्या तळमळीने एकत्रित ज्ञात्यास त्यातूनच जगात सुख शांती नांदविणारी ईश्वरी शक्ती उद्यास येते, येत असते. म्हूनच पूर्वीच्या काळी महाराष्ट्राचे स्फूर्ती केंद्र असलेल्या पंढरी क्षेत्रात श्री ज्ञानेश्वर, नामदेव इत्यादी संतांनी “दोही बाही संतांची सभा । सिंहासनी उसा श्री विठ्ठल” याप्रमाणे श्री पांडुरंगाच्या अधिष्ठानाखाली संतसभा भरविण्याची प्रथा सुरु केली होती. सर्व संत आपापले पंथभेद विसरून जनतेत एकाच दिशेने प्रसार-प्रचार करण्याची स्फूर्ती घेऊन जात होते. परंतु कालांतराने ही प्रथा बंद घडली.

तुका म्हणे धर्म रक्षावयासाठी
देवासही वाटे जन्म घेणे

जगात न्याय नीतिचे रक्षण करण्यासाठी स्वतः देवालाही प्रसंगी अवतार घेऊन श्रम-कष्ट करावे लागले व लागतात. तेव्हां देवाप्रमाणेच संतांनी जर हे कार्य न केले तर देवाला संतोष कसा काय वाटेल? देवासाठी जीवन घालविण्याचा संकल्प केलेल्या संतांनी देवाच्या दीन लेकरांचे दुःख उघडच्या डोळधांनी पहाता येईल काय?

देवाचे म्हणोनी देवी अनादर ।
हे मोठे आश्चर्य वाटतसे ॥

आता येरा जनां म्हणावे ते काई।
जया भार डोई संसाराचा ॥

हे संत तुकाराम महाराजांचे शब्द आपण नेहमी लक्षात ठेवले पाहिजेत. या जगात रंजत्या-गांजलेल्या जीवाना त्यांच्या दुःखातून सोडविण्यातच खरे साधुत्व आहे. भलेपण आहे.

“तुका म्हणे संतपण याचे नाव ।
जरी होय जीव सकळांचा ।”

हे प्रत्येक साईभक्ताने विसरून चालगार नाहीं. एक काळ असा होता की त्यावेळी आत्मसाक्षात्काराचा विचार करण्यासाठी संताना भरपुर वाव मिळत असे पण आता परिस्थिती बदलली आहे. डोळचादेखत जनता होरपळत असता डोळे लावून ध्यान करणे ही भक्ति निष्ठा नव्हे हा दुष्टपणा ठरणार आहे.

“संत ते समय ओळखती वेळ”

हे संत वचन दृष्टीयुढे ठेऊनच यापुढे भक्ति प्रेमात गुंतलेल्या प्रत्येक भक्ताने वागले पाहिजे.

“न देखवे डोळा ऐसा हा आकांत ।
परपीडे चित दुःखी होते ।”

अशी भक्ताची, भाविकाची स्थिती झाली पाहिजे. तसेच त्याला जसा वाटेल तसा उपदेश त्याने समाजाला करीत सुटावे हा प्रकार आता बंद झाला पाहिजे.

“बोलणे ते आम्ही बोलो उपयोगी ।
पाडिले प्रसंगी काळा ऐसे ॥”

असा निर्धार सर्वांनीच केला पाहिजे. लोकोद्वाराचे बांकिंग बांधलेल्या संतांवर समाजाच्या सर्वांगीण उद्घतीची जबाबदारी नाहीं असे कोण बरे म्हणेल! समाजाला आपल्या जीवनातील दुःखे नाहिशी करण्याचे आणि आपली उद्घती करून घेण्याचे मार्गदर्शन जर संत लोकांकडून थोरा भोठधांकडून आणि तीर्थ क्षेत्रातून मिळणार नसेल तर त्यांचा काय उपयोग! कोणतेही धार्मिक क्षेत्र ध्या ते देवाचे

डोकथावर बेलपत्री, फुले चढवणे, घंटे बडवणे व ऐद्यासारखे दिवसभर पोथी वाचत बसणे एवढयाचसाठी नसते तर ज्या क्षेत्रातून समाजात सुव्यवस्था निर्माण केली जाते त्यालाच धार्मिक क्षेत्र असे म्हणतात असे आमचे मत आहे. या दृष्टिकोनातून आपल्या प्राचीन अर्वाचीन संत महंतांनी कार्य केले आहे आणि त्यांची परंपरा आता तशीच चालू रहाऱ्यासाठी, ठेवण्यासाठी आपण देखील झटले पाहिजे. तेव्हा शिरडीची परंपरा व महर्त्व यासाठी आपणच झटले पाहिजे, व श्रीसाईबाबांचे महात्म्य आपणच गाईले पाहिजे.

जनमानस समजावून घेऊन मनोवृत्ती निर्माण करण्याचे जे कार्य संत करीत असतात ते राजसत्तेकडून देखील होऊ शकत नाहीं. कायद्याच्या बळावर सरकार समाजाचे बाह्य नियंत्रण करते तर संत हृदययरिवर्तनाद्वारे समाजाचे मार्गदर्शन व संचालन करीत असतात. त्यामुळे कायद्याने न होणाऱ्या गोष्टी संतवाणी करू शकते. कायदा अपुरा पडतो तेथूनच संतकायलां सुरुवात होते. अर्थात् साईबाबांच्या सारख्या सर्व संतांनी एकाच धोरणाने प्रेरित होऊन समाजाला शिस्तबद्ध राखण्यासाठी प्रयत्न केले, अशा संतांचाच कित्ता प्रत्येक संताच्या भक्ताने गिरविला पाहिजे, अवलंबिला पाहिजे म्हणजे समाजाचे तुकडे न होता समाजाला हवे तसे सुंदर रूप देता येणे शक्य होईल.

आजच्या समाजात उत्तम चारित्र्य निर्माण करणे हे आम्हां श्रीसाईभक्तांचे परम कर्तव्य आहे. पंथद्वेष, स्पृश्यास्पृश, जातीयता, अमानुष रुद्ध्या, स्त्रियांची गळचेपी व त्यांचेवरील अत्याचार, लग्नादिकार्यातील अपव्यय, गुंडांची जिथे जिथे शिरजोरी, खेड्यांची दुर्दशा इत्यादी दुःखदायी गोष्टी हर प्रयत्नानी दूर करून समाजाची सर्वांगीण उन्नती करण्याचे कार्य आपण सर्व साईभक्तांनी चोखाळे पाहिजे तरच श्री बाबांनी आपल्या हयातीतून सर्वांना किलेला त्यांचा उपदेश आम्ही पाळला व त्यापासून आम्ही बोध घेतला असे म्हणता येईल. लोकांना वैराग्याच्या व मानवतेच्या बोधाने बुद्धीदान, धनदान, कलादान, श्रमदान इ. करण्यास आपण प्रवृत्त केले पाहिजे तसे ज्ञाले तर अल्प काळातच भारतात स्वर्गीय नंदनवन फुलू लागेल आणि पंढरीच नव्हे शिरडीच नव्हे तर सारा भारतदेश भूवैकुंठ बनेल.

श्रीसाईलीला लेखक-कवी दहावे स्नेहसंमेलन

शिरडी-१९८४

- साईनन्द

श्रीसाईवाबा संस्थान शिरडी या जगप्रसिद्ध संस्थेच्या श्रीसाईलीला या आंतर-
राष्ट्रीय सुकीर्तीच्या इंग्रजी व मराठी या मासिकातून सातत्याने लिहिणाऱ्या लेखक-
कवींचे दशक महोत्सवी स्नेहसंमेलन रविवार दिनांक २९ व सोमवार दिनांक ३०
जानेवारी १९८४ या दोन दिवशी शिरडी येथे भरविष्यात आले होते. १९७५
साली अशा स्वरूपाचे संमेलन प्रथमच भरविष्यात आले होते त्यावेळी फक्त २०-
२५ लेखक कवी मंडळी कोणत्याही प्रकारचे बंधन नसताना हजर होती. पण
तेव्हांपासून यंदाच्या वर्षापर्यंत ही परंपरा श्रीसाई कृपेने कायम आहे. यंदा १२०
वर लेखक कवींचा मेळावा एकत्र आला व दोन दिवसांचा सुखद सोहळा सु-
च्यवस्थितपणे यशस्वी पार पडला.

श्रीसाईलीला मासिकातून गेल्या पाच वर्षात निदान तीन तरी लेख किंवा
कविता ज्या साहित्यिक भक्तांच्या छापल्या गेल्या आहेत अशानांच यंदा निमंत्रण
पाठविष्यात आले होते. श्रीसाईलीला दिवाळी १९८३ च्या अंकातच छापलेला
तक्ता रितसर भरून डिसेंबर ८३ पर्यंत तो पाठवावा अशी भरपूर मुदतही
साहित्यिक भक्तांना देण्यात आली होती तरीसुद्धा अगदी शेवटच्या तारखेपर्यंत
मंडळींनी याबाबत पत्रव्यवहार केलाच.

यंदा हे संमेलन “श्रीसाई उद्यान” या नूतन भव्य सभागृहात घेण्यात आले
होते. या समागृहाच्या दालनात मुलायम गादीच्या बैठका दोन्ही बाजूस अंथरून
स्त्री-पुरुष लेखक-कवींची सोय करण्यात आली होती. संमेलनास माजी अध्यक्ष
या नात्याने साईच्चरित्रकार हेमाडपंतांचे चिरंजीव डॉ. गजाननराव दाभोलकर,
काकासाहेब महाजनींच्या इंदूरस्थ कन्या सौ. प्रभाताई मुळधे हे दोनच माजी
अध्यक्ष हजर होते. शिवाय इंदूरचे कै. जस्टिस रेगे यांच्या कन्या संस्कृत पंडिता
कु. शांताताई रेगे, मद्रास येथील ऑल इंडिया साईसमाजाचे सध्याचे अध्यक्ष
श्री. टी. केशवराव, त्या संस्थेचे चिटणीस श्री. विश्वनाथन, शिरडीचे श्री
बोरावके ही पाहुणे मंडळी पण हजर होती.

या संमेलनास अध्यक्ष म्हणून हरदत्ताच्या (म. प्रदेश) कौ. श्री. सदुभैया नाईकांचे चिरंजीव जे सध्या इंदूर येथे स्थायिक झालेले आहेत ते श्री. लक्ष्मणराव नाईक वय वर्षे ७६ हे होते. १९१३ साली त्यांनी बाबांना प्रथम प्राहिले त्यावेळी ते ६-७ वर्षांचे होते. पुढे १९१८ सालापर्यंत त्यांनी बाबांचे अनेकदा दर्शनसुद्धा घेतले होते.

संमेलनास मुंबईहून सर्वश्री डॉ. आर. खडके, विजय हजारे, माधव गोरे, ग. रा. पालकर, राधाकृष्ण गुप्ता, अनिल रसाळ, विलास पडवळ, रमाकांत पंडित, मधुसूदन करंबेळकर, प्रभाकर कोळमकर, लावणी समाजी श्री. व सौ. आसावरी वायकूळ, कु. नीलम सांगलीकर, सौ. अस्मिता दांडेकर, शांताताई सरोदे, सौ. शकुंतला जगतकर, संजय परळकर, सूर्यकांत दलबी, गायक जयवंत कुलकर्णी, सौ. चौरे, वसंत प्रधान, श्री व सौ. विपिन स्वादीया, डॉ. विवलीहून श्री. व सौ. कुमुदिनी टिळक, अंबरनाथहून श्री. व सौ. शशिकांत रेवणकर, लोणावळच्याहून डॉ. सौ. इंदुमती खानविलकर, डॉ. कु. इंदुताई नाईक, राहुल खानविलकर, पुण्याहून र. श्री. पुजारी, मु. ब. निबाळकर, द. म. मोरे, श्री व सौ. रघुनाथ सांडभोर, सौ. उषाताई मुळे, ज. ना. कुलकर्णी फोटोग्राफर, इंदूरहून श्री. गजानन-राव निरखे, प्रकाश कर्पे, वृलध्याहून नागेश मोगलाईकर, लीलाताई मराठे, जगदीश देवपूरकर, नवापूरहून रमेशचंद्र चवहाण, हसमुख पाटील, मधुकर मंडलीक, डॉ. डॉ. इंद्राचाहून शिवाजीराव मोरे, पिपरीहून डॉ. बी. पोतनीस: नागपूरहून सौ. सिधुताई मुळीक, सौ. सिन्धु सणस, कोल्हापूरहून बाळासाहेब नाडकर्णी, बिदरहून डॉ. हिब्बारे, सौ. मथुराबाई हिब्बारे, प्रा. गुडेराव पटवारी, बडोच्याहून मधुकरराव अंबाडे, टेकचंदानी, तन्हाळच्याहून दिलिप लांडे, नांदेडहून लक्ष्मणराव रापतवार, वर्ध्याहून अनिल लुतडे, भंडाऱ्याहून डॉ. मालती राहाटे, ग. दे. कुलकर्णी, रनाळया हून सुभाष वैष्णव, पनवेलहून गौरुराम उरणकर, सातारहून चंद्रकांत गरणटे, बैतुलहून प्रा. एच. बी. महाले, ए. पी. त्रिपाठी, गरखल येथून पी. एल. गोयल, चंदीगढहून आय. पी. मेहता, व अँड. जुगलकिशोर पुरी, मद्रासहून आर. एस. रामकृष्णन, वारंगळहून मच्छिद्र दास, बागलकोटहून चंदावरकरसाहेब, कानपूरहून सौ. व श्री. डॉ. बी. जी. दास, हैद्राबादहून गोकुळ गोपाळ, नवीनचंद्र, एम. नरसिंह-राव, कझावादहून जे. आर. लरोइया, पोन्नापूरमहून डॉ. एल. कांताराव, चिक-मंगळूरहून श्री. व सौ. विजयकुमार, मच्छलीपट्टणमहून सूर्यनारायणराव, अडोनी येथून एल. विरण्णा, धारवाडहून एस. बी. होसगुडार, हुबलीहून राधाकृष्णन, हसनकोंडा येथून डॉ. सत्यनारायण, जबलपूर येथून दिनानाथ गुप्ता व ठाण्याहून

सी. एच. तेरसी, शिरडीच्या लीला गुजराथी इ. मंडळी आलेली होती व त्या सर्वांची निवास, जलपान, भोजन इ. ची सर्वती सोय संस्थानने अतिशय उत्तम प्रकारे ठेवली

या खेपेस संपूर्ण दोन दिवसांचा कार्यक्रम तयार करून तो छापून अगोदर प्रसिद्ध करण्यात आला होता व त्याप्रमाणे सर्व ते कार्यक्रम अगदी व्यवस्थित पार पांडले गेले. शनिवार ता. २९-१-८४ रोजी सकाळी ठीक नऊ वाजता या संमेलनाचे उद्घाटन “साईबाबा गणनायका, कृपा तुम्ही करा साई विनायका” या स्वागत गीताने झाले. सौ. आसावरी वायकूळ यांनी रचलेले हे गीत त्यांच्याच कंठातून तबला-पेटीच्या सुरेख साथीनं गाईले गेले. साथीला त्यांचे पती श्री. वायकूळ, चिरंजीव निनाद व शांतीलाल दवेजी ही मंडळी होती. नंतर या संमेलनाचे रितसर उद्घाटन व सर्व उपस्थित पाहुण्यांचे स्वागत मा. श्री. क. हि. काकरेसाहेब कोर्टरिसिन्हर श्री साईबाबा संस्थान शिरडी यांनी केले. या दोन्ही कार्यक्रमापूर्वी दालनात मांडलेल्या श्री. साईच्या प्रतिमेची रितसर यथायोग्य पुजा करून प्रतिमेस पुष्पहार घालून व त्यांच्या समोर समईची अखंड ज्योत तेवत ठेऊन अध्यक्ष श्री. नाईक यांनी संमेलनाचे कार्यास सुरवात केली होती.

प्रथम श्री. सदानंद चेंदवणकर यांनी संमेलनाची रूपरेषा व दोन्ही दिवसांचा कार्यक्रम सांगितला. त्यानंतर श्री. र. श. जुन्नरकर, सौ. तारा चेंदवणकर, मोहितेबाबा, आजीबाई बनारसे, वसंत सूर्यवंशी, सौ. सुमित्राबाई आपटे, श्री. गजाननराव दिघे, इ. दिवंगत साईभक्तांना मिनिटभर सर्वांनी उमे राहून श्रद्धांजलि वाहिली. यानंतर श्रीसाईलीलाच्या फेब्रुवारी १९८४ च्या श्रीसाईकाव्य बहार या खास अंकाचे व इंग्रजी-हिंदी आवृत्तीचे अध्यक्षांचे शुभहस्ते प्रकाशन झाले. ज्या कवींनी या अंकात हजेरी लावली होती व जे तिथे या प्रसंगी हजर होते अशा ३० कवींना अध्यक्षांचे शुभहस्ते अंकाची भेटप्रत व प्रसादरूपी पुस्तकार ही देण्यात आला. यानंतर उपस्थित मंडळींना आपापला परिचय करून देण्याची मिनिटभर संधी देण्यात आली. येथवर दुपारचे बारा वाजले होते. लगेच दुपारच्या कार्यक्रमाची रूपरेषा व सूचना सांगण्यात येऊन मंडळी श्रींच्या दुपारच्या आरतीला गेली.

आरतीनंतर प्रसादग्रहण. विश्रांती होऊन दुपारी ठीक ३ वा. सर्व मंडळी दुपारच्या सत्रातील कार्यक्रमांना सभागृहात हजर झाली. यावेळी ‘श्रीसाईलीला

बद्दल मला काय वाटते व 'साईलीलाचा आणखीन विकास कसा करता येईल' हे दोन प्रमुख विषय विचार मंथन व खुल्या चर्चेसाठी म्हणून ठेवण्यात आले होते.

सुरवातीस मद्रासचे श्री. आर. एस. रामकृष्णन यांना त्यांनी मद्रास येथे 'गुड वुक्स पॅरेडाइज' या नावाने धार्मिक व अध्यात्मिक पुस्तकांचे एक प्रदर्शन मद्रास येथे १०-१२ दिवस भरविले होते. या प्रदर्शनात जगातील या विषयावरची मिळतील ती विविध भाषांतील पुस्तके महाप्रयासाने उपलब्ध करून ती या प्रदर्शनात मांडली होती. दक्षिणेकडील सुविख्यात तत्त्ववेत्त्वा श्री. शांताम्मा यांनी या अपूर्व प्रदर्शनाचे उद्घाटन केले होते. मद्रासमधील वृत्तपत्रांनी या प्रदर्शनाची मुक्त्यांकाने स्तुती करून हजारो भक्तीमार्गतील मंडळीनी हे प्रदर्शन बघितले. या प्रदर्शनाची सादृंत हकीकत सांगण्यासाठी श्री. रामकृष्णन यांना १०-१५ मिनिटांची संधि देण्यात आली होती.

या कार्यक्रमानंतर कवी-लेखक वक्त्यांच्या सूचनांच्या भाषणांना सुखवात झाली. प्रथम बैतुलचे प्रा. ए. पी. त्रिपाठी यांनी श्रीसाईलीला मध्ये हिंदीला उचित स्थान मिळाले पाहिजे. १६ पाने इंग्रजी आवृत्तिमध्ये अगदीच अपूरी आहेत तेव्हां हिंदी संपूर्ण आवृत्ती निधावी अशी सूचना केली. तसेच श्रीसाईलीला अंकावरचे नाव-पत्त्याचे वेष्टन आणखीन थोडे जाडसे असावे म्हणजे कित्येकदा अंक व वेष्टन निरनिराळे झालेले-फाटलेले अवस्थेत पोचणार नाहीत याकडे लक्ष वेधले. त्यांच्या सूचनेप्रमाणे धुळच्याचे श्री. नागेश मोगलाईकर यांनी संपूर्ण हिंदी आवृत्ती श्रीसाईलीलाची असावी अशी जोरदारपणे सूचना मांडली. नवापूरचे श्री. हसमुख पाटील यांनी काव्यबहार व स्वानुभव विशेषांक वर्षातीन दोनदा काढावेत तसेच हिंदी व इंग्रजी आवृत्तीचेही स्वानुभव काव्यबहार विशेषांक प्रसिद्ध व्हावेत अशी सूचना मांडली. श्रीसाईलीला मराठी मासिकातील लेखांच्या अनुक्रमणिकेस इंग्रजी आवृत्तीप्रमाणे पृष्ठक्रमांक दिले जावेत त्यामुळे कोणताही लेख किंवा कविता ताबडतोब सापडण्यास मदतच होईल. इंग्रजी आवृत्तीमधील हिंदी विभाग अत्यंत उपेक्षित आहे म्हणून साईलीलाची संपूर्ण स्वतंत्र हिंदी आवृत्ती निधालीच पाहिजे अशा सूचना केल्या. प्रा. र. श्री. पुजारी यांनी साईलीलाच्या प्रत्येक अंकात साईसच्चरित्राचा एक-एक अध्याय छापला जावा यामुळे साईसच्चरित्राची जी वाढलेली किमत आहे व ती भक्तांना इच्छा असूनही ती पोथी एकदम घेता येत नाही अशा भक्तांची निश्चितच सोय होईल. ५३ अंकात ५३ अध्याय पूर्ण होऊन ते बांधून जर घेतले तर अशा गरजू भक्तांची चांगली सोय होईल. असे विचार

प्रगट केले. प्रा. गुडेराव पटवारी यांनी हिंदी आवृत्ती निघावी अशी मागणी कळली. श्री. अनिल रसाठ यांनी इंग्रजीतून श्रीसाईलीलाच्या विकासासंवंधी आपले विचार प्रगट केले. मद्रासचे श्री. टी. केशवराव व श्री. विश्वनाथन यांनी मराठी व इंग्रजी आवृत्तीतील संपादकीय लेख इतके सुरेख असतात की सर्व चांगल्या संपादकीयांचे एक पुस्तकच तयार करावे त्यामुळे साईविषयक इतर मासिकांना उत्कृष्ट मार्गदर्शन मिळेल असे विचार प्रदर्शित केले. श्री. प्रकाश कर्पे, बापूसाहेब निरखे, राधाकृष्ण गुप्ता, गोकुळ गोपाल यांनी पण हिंदी आवृत्ती आता प्रकाशित बऱ्हावी याला जोरदार पाठिंबा दिला. लोणावळचाच्या डॉ. सौ. सुमती खानविलकर यांनी या जगात कर्तव्य हे श्रेष्ठ आहे असे सांगून त्या म्हणाल्या की आपले सांरे दुःख पाठीशी घालून चेंदवणकर प्रिता-पुत्र आपल्या संमेलनाच्या कार्याला पूर्वीच्या हिरीरीने लागले आहेत व येथे कार्यभाग उरकीत आहेत याबदल त्यांना धन्यवाद. बाबांच्या ओढीने आपण सारेजण भारावून जातो व वर्षभर श्रीसाईलीलाच्या रूपाने शाती आपणाला लांभते. आपण सारेजण बाबांची लेकर आहोत व ही अशी संमेलने कायम स्वरूपात चालू रहावीतच. श्रीबाबांचा प्रसाद म्हणून जे छोटे छोटे वाराचे कपडे असतात जे समाधीवर रात्रभर राहून पुनीत झालेले असतात ते आम्हांला यापुढे प्रसाद म्हणून मिळावेत. हैद्राबादचे श्री. नवीनचंद्रजी म्हणाले की म्हाळसापती भगत यांचे चिरंजीव मार्त्तिंडमहाराज सध्या आजारी आहेत त्यांना आता संस्थानकडून वैद्यकीय मदत दिली जावी असे सुचविले.

यानंतर सर्वश्री रघुनाथ सांडभोर, परमानंद टेकचंदानी, जुगलकिशोर पुरी, यांची भाषणे झाली. पुढे धुळचाचे जगदीश देवपूरकर यांनी साईलीला मधले सोनेरी एक पान (सौ. तारा चेंदवणकर) आम्ही सर्व हरवून बसलो आहोत म्हणून हळहळ व्यक्त केली. प्रा. गुडेराव पटवारीनी साईलीलामुळेच आपण मराठी लिहू-बोलू-वाचू लागलो आहोत असे सांगितले. चिंकमंगळूचे विजयकुमारजी यांनी मासिकाच्या वार्षिक वर्गणीत आणखीन वाढ करावी असे सुचविले. सौ. लोलाताई मराठे धुळे यांनी ज्यांनी आम्हांला प्रेम दिले त्या सौ. ताराबाईच्या प्रेमाचे आता कायमचे पारखे झालो आहोत असे गहिवरून सांगितले. अंक गहाळ होण्याचे प्रमाण वाढलेले आहे. कित्येकांना ३-३ प्रती मिळतात तर कित्येकांना एकही प्रत मिळत नाहीं हे कसे काय याचा शोध-तपास लावावा असे सांगितले. त्यानंतर श्री. डॉ. पी. सत्यनारायण, विजय हजारे, मधुकर मंडळीक, अनील लुतडे, आय. पी. मेहता डॉ. हिंबारे, बिपिन स्वादिया यांची भाषणे झाली. शेवटी कुमार राहुल खानविल कर याने मासिकात मुलांसाठी दरमहा एक पान तरी असावे अशी मागणी केली.

येथपर्यंत संध्याकाळचे सहा वाजून गेले होते व त्यामुळे भक्तमंडळी श्रीच्या आरतीला मंदिरात गेली. रात्री भोजन-प्रसादानंतर अनेकांनी दरबारात आपापली काव्यहजेरी सादर केली. या कार्यक्रमाचे संयोजन सौ. सुमती खानविलकर यांनी केले होते.

संमेलनाचे दुसरे दिवशी सोम. ता. ३० रोजी सकाळी ९ वाजताच सर्वमंडळी पुन्हा जमली व तिसऱ्या सत्राच्या कार्यक्रमास सुरुवात झाली. साईलीलाचा विकास आणखीन कसा साधता येईल या कालच्याच विषयावर मुंबईचे सर्वश्री. खडके, वारंगळचे श्री. एन. मळिंद्रदोस धारवाडचे श्री. होसगडार यांनी आपापले विचार प्रगट केले. प्रचार कार्यसाठी मासिकाच्या काही प्रती विनामूल्य द्याव्यात असे होसगडारजी म्हणाले. बागलकोटचे आय. ए. एस. अधिकारी चंदावरकरजीनीं श्री वावांसंबंधीचे आपले काही अनुभव कथन केले.

यानंतर श्रीसाईलीलासाठी कसे लिहाल यावर सदानंद चेंदवणकर कार्यकारी संपादक मराठी आवृत्ती यांनी माहितीपूर्ण व मार्गदर्शनपर भाषण करून सुयोग्य प्रकारे लेखन पाठविष्यासंबंधी आवाहन केले. आपल्या भाषणाबरोबर त्यांनी लेखक भक्त मंडळी कशा प्रकारचे लेखन करतात व त्यांचे लिखाण कसे बाद ठरविले जाते, का परत पाठविले जाते हे पुराव्यासहित दाखवून दिले. त्यामुळे भावी लेखकांना त्यांच्या भाषणाचा खूपच उपयोग झाला. भाषणातून त्यांनी छापखान्याच्या कामकाजाची व कार्यालियाच्या व्यवस्थेसंबंधी माहिती पण दिली ती सर्वांनाच उपयुक्त वाटली.

येथवर ११ वाजले होते त्यामुळे राष्ट्रपिता म. गांधीजींना व हुतात्म्याना श्रद्धांजली मिनिटभर उभे राहून वाहिली गेली. यानंतर माजी अध्यक्षा सौ. सरोजिनी मुळे, कु. शांताताई रेणे, यांची भाषणे झाली चहापान इ. आठोपेपर्यंत १२ केळ्हांच झाले व सारेजण वावांच्या आरतीला रवाना झाले आरतीनंतर प्रसाद विश्रांती झाल्यावर दुपारी ठीक ३ वा. ४ ध्या अखेरच्या सत्राच्या कार्यक्रमास सुरुवात झाली.

सुरुवातीला सौ. आसावरी वायकूळ यांनी दोन भक्तिगीते म्हटली व एकदोन भक्तांची छोटीशी भाषणे झाल्यावर अध्यक्ष महोदय श्री. लक्ष्मणराव नाईक आपल्या अध्यक्षीय भाषणासाठी उभे राहिले ते म्हणाले —

अध्यक्ष श्री. लक्ष्मणराव नाईक यांचे भाषण :-

आदरणीय साईभक्त,

आज मला या समारंभ प्रसंगी आपल्या सारखाच परंतु श्री साईबाबांस प्रत्यक्ष पाहिलेला व माझ्यावर आणि माझ्या परिवारावर बाबांचा सतत वरदहस्त राहिला, अशा साईभक्तास कार्यकारी मंडळाने दहाव्या काव्य, लेखक समेलनाचे अध्यक्षस्थान स्वीकारण्याची विनंती संपादक महाशयांनी केल्याने मी आपणासमोर उपस्थित झालो आहे. हे मी माझे परम सौभाग्य समजत आहे. माझा भाषण करण्याचा हा पहिलाच प्रसंग आहे व या बाबतीत मी अगदीच नवखा आहे. माझी आपणास हीच विनंती आहे की मी आपणासमोर जे चार शब्द ठेवीत आहे ते आपण व श्री साईबाबा यांनी गोड मानून घ्यावेत. मला असा विश्वास वाटतो की माझा हा प्रयत्न आपण गोड मानून घ्याल.

मला श्री. साईबाबांस दोन वेळा प्रत्यक्ष पहाण्याचा योग आला. त्यापैकी प्रथम म्हणजे सुमारे सन १९१४ साली. त्यावेळी मी अगदीच लहान म्हणजे ७-८ वर्षांचा असेन. त्यानंतर पुढल्याच वर्षी म्हणजे सन १९१५ मध्ये माझ्या वडिलांबरोबर डिसेंबर महिन्यात गेलो. होतो. त्यावेळची शिरडी व श्री साईबाबांना पाहिल्याची आठवण आजही इतक्या वर्षानंतर माझ्या मनांत ताजी आहे. मी व लहान भाऊ शंकर दुपारी श्रीबाबांजवळ बसून हात पाय दाबीत असू. चावडीचे दिवशी आम्ही राधाकृष्णा आईकडे जात असू. त्या आम्हांस कपाळावर पांढऱ्या चंदनाच्या मुद्रा लावून हातात मोर्चले देवून पालखीपुढे चालण्यासाठी पाठवित. त्यावेळी मी व माझा धाकटा भाऊ दहा बारा दिवस शिरडीस होतो.

शिरडीस त्यावेळी जाण्यासाठी घोडघाचा तांगा हेच मुख्य सोधन होते. माझे वडील कै. सदुभैया नाईक हे बाबांचे निस्सिम भक्त. बाबांवर त्यांचा अतूट विश्वास. ते नेहमी शिरडीस जाऊ लागले, त्यामुळे घरात दुर्लक्ष होऊ लागले. माझ्या आजीने अखेरीस श्री. माधवराव देशपांड्यांकडे तकार केल्याने त्यांनी वडिलांस कळविले की श्री बाबांनी बोलावल्या शिवाय तुम्ही शिरडीस येऊ नये, अशी श्रींची आज्ञा आहे. पत्र वाचून वडिलांची अतिशय निराशा झाली. परंतु थोडघाच दिवसात माधवरावांचे पत्र आले की श्री साईबाबांनी आपली आठवण केली असून शिरडीस बोलावले आहे. पत्र येताच वडील शिरडीस गेले. त्यांस पहाताच श्री बाबा त्यांस म्हणाले की अरे सदाशिव, तू माझ्यावर रागावलास की

काय? तुला मी येण्याचे नाहीं म्हटलेले नाहीं. पण आता मीच तुझ्या घरी येऊ राहीन. त्याप्रमाणे श्री साईबाबांनी आपला एक मोठा फोटो (चावडीत आहे तसा) श्री भक्त बाळकराम व भुक्ताराम हंचांच्या बरोबर आमचे घरी सन १९१५ चे श्री दासनवमीच्या दिवशी पाठविला. फोटो आल्यापासून शिरडी प्रमाणे आरती पूजा होऊ लागली. संध्याकाळी आरतीच्या वेळी भक्त मंडळी श्री. पहळकर व इतर वडिलांचे मित्र येत असत. अशी सेवा श्री बाबांनी सन १९३४ पर्यंत हरद्यास घेतली, पुढे वडिलांचे मृत्युनंतर तो फोटो माझ्या घरी इन्दोरला आणला, आणि आजही माझ्या घरी तो पुजेत आहे. श्री बाबांचे मला अनेक अनुभव आले आहेत. सन १९१६ मध्ये हरद्यास प्लेगची साथ आली त्यावेळी श्री साईबाबांनी परीक्षा म्हणून वडिलांस शिरडीस बोलावून घेतले. परंतु एक मोठा फोटो हरद्यास ठेवून मुलाबाळांस गावी पाठवून पूजा आरती हरद्यास करावी असे पत्र आल्याने त्या पत्राप्रमाणे वडील सकाळी वैलगाडीने हरद्यास पूजेकरिता येत. नंतर आठ दिवसांनी वडिलांस श्री. बाबांनी शिरडीस बोलावून घेतले. त्यानंतर आम्ही वंधू रोज सकाळी वैलगाडीने हरद्यास पूजेकरिता येत असू व संध्याकाळी आरती करून परत गावी जात. वडिलांनी हरद्यास जाण्याबद्दल शामास सांगितले. श्यामाने बाबांस विचारले की सदुभैया हरद्यास जाऊ इच्छितात. त्यावर बाबा म्हणाले की तो इतक्यांत कसला जातो उदी पाठवून दे अल्ला सर्व चांगले करील. उदी पाठवून बाबांचे म्हणणे आम्हांस कळवून एक महिन्या नंतर प्लेग संपल्यावर हरद्यास आले. ह्या अवधित आम्हांस कोणासही कसलाच त्रास झाला नाही.

मी इंदोरास असता लहान भावाचे मृत्युनंतर बाबांचा प्रासादिक फोटो आमच्या शेतीच्या गावी पडून होता. तेव्हां श्री. बाबांनी स्वप्नात येऊन सांगितले की माझ्या पायास (दिमक-बाळवी) व्हाईट अँट लागले आहे त्या दूर कर. मी दुसऱ्या दिवशी गावीं जाऊन पाहिले तेव्हां बाबांच्या फोटोस खूपच व्हाईट अँट लागले होते, पायाच्या अंगठ्यापासून गुडध्यापर्यंत पोहोचले होते. मी तो फोटो खालील सर्व कीड साफ करून फोटो हरद्यास आणला. इन्दोरास आल्यावर नवीन क्रेम केली साईभक्तांस या घटनेची माहिती होताच अनेक मंडळी माझ्या घरी तो फोटो पहाणेस आली चमत्कार असा की एवढी कीड लागूनही फोटोचे काहीच नुकसान झाले नाहीं, फक्त गुडध्याचे खाली एक पांढरा डाग आहे तेवढाच. त्यावरून आजही त्या घटनेची आठवण मनामध्ये ताजी आहे.

असे अनेक अनुभव श्री बाबांचे बाबतीत निरनिराळचा सुखदुखांच्या प्रसंगी साईभक्तांना आले आहेत श्री साईलीला मासिकांत असे उत्कट अनुभव आपणही

वाचले अंसतीलच साईबाबांचा उपदेश व गुरुमंत्र म्हणजे श्रद्धा व सबुरी. श्री साईबाबांनी कानमंत्र किंवा गुरुमंत्र कोगालाही दिला नाही. बाबांनी आपल्या गुरुंता दोन पैसे दिले ते म्हणजे श्रद्धा व सबुरी त्यांचे सांगणे हेच असे की आपल्या गुरुच्या ठिकाणी कुलदेवतेस माना व त्यांच्याच रूपात मला पहा. मी तुम्हांला तेयेच सापडेन. मुळचे शास्त्रींना श्री घोलप स्वामीचे दर्शन बाबांनी मशिदित कराविले हथाचा अर्थ हाच की आपले इष्ट देव कोणीही असोत त्याचेवर निस्सेसम श्रद्धा ठेवून फळाची अपेक्षा न करता आपले कर्तव्य करा, बाबा आपल्या पाठीशी उमे आहेत ही श्रद्धा ठेवली तर श्री बाबा आपल्या इच्छा आकांक्षा पूर्ण करतील, सबुरी ठेवली पाहिजे, हाच बाबांच्या शिकवणुकीचा मला अनुभवास आलेला अर्य,

संस्थेने मला आज हा बहुमान दिला त्याबद्दल मी सर्व साईभक्तांचा आभारी अहे तसेच श्री साईबाबांचाही कळणी आहे.

हे अध्यक्षस्थान भूषविष्ण्यासाठी माझे ज्ञान व भक्ती फारच तोकडी आहे असे मला वाटते. तरीही आपण मला हा मान दिला व माझे चार शब्द गोड मानून घेतले याबद्दल मी पुन्हा एकवार आपले आभार मानतो. शेवटी एकच नम्र विनंती कराविशी वाटते ती ही की श्री साईबाबांचे वेळचा व शिरडीचा जो जो इतिहास आज ज्ञात अहे तो जीवापाड जपला पाहिजे, नष्ट होता कामा नये, कारण येत्या नवीन पिढ्यांसाठी तो इतिहासच श्रीबाबांचे ठिकाणी मार्गदर्शक व प्रेरक आहे

बाबांचे चरणी शतवार नम्र वंदन करून आपली भक्तमंडळीची रजा घेतो.

जय श्री साईराम

अध्यक्षीय भाषणानंतर नवापूर धुळे येथल्या भक्तांनी पुढाकार घेऊन अध्यक्ष, न्यायालयधारक व संभादक यांचा भेटवस्तू देऊन सत्कार किला. व त्यानंतर नवापूर येथे अगदी नजिकच्या काळात अशाच प्रकारच्या समेलनाची योजना आखत आहोत त्यासाठी सर्वांनी हजर रहावे अशी विनंती केली. श्री जगदीश देवद्वारकर यांनी सौ ताराबाई चेंदवणकर यांच्या स्मृती प्रित्यर्थ एक काव्यस्पर्धा आयोजित करून त्या प्रित्यर्थ एक फिरती ढाल दरवर्षी ठेवली जाईल यासंबंधीची माहिती संगितली व फेला ८४ पर्यंत काव्य पाठविष्ण्यासाठी आवाहन केले. डॉ

दाभोलकरांनी आपल्या बरोबर आणलेल्या काही दुर्मिळ छायाचित्रांचे ही दर्शन भक्तांनी या संमेलन प्रसंगी घेतले. श्री मधुकरराव अंबाडे, बडोदा यांनी संमेलन स्थानी संमेलनासंबंधीची केलेली कविता त्यांनीच वाचून दाखविली. पिपरीचे श्री डी. वि. पोतनीस यांनी सौ. तारा चेंदवणकर यांचेवर वाहिलेली अद्वांजलीची कविता सौ. रेवणकर यांनी वाचून दाखविली. नंतर प्रा पुजारी, नागेश मोगलाई-कर व जुगलकिशोर पुरी यांनी संमेलन यशस्वीपणे पार पडल्याबद्दल संयोजकांचे आभार मानले. महिला वर्गातीकै डॉ सुमन खानविलकर यांनी आभार प्रदर्शित केले व दरवर्षी हे संमेलन कायम स्वरूपात असले पाहिजे अशी सदिच्छा प्रदर्शित केली.

यानंतर मा. कोर्ट रिसिव्हर श्री काकरे भाषणास उठले त्यांनी दोन वर्षांपूर्वी संमेलन आणि माझ्या पहिल्या चिरंजीवाचा विवाह व यंदासुद्धा संमेलन आणि माझ्या दुसऱ्या चिरंजीवाचा विवाह हा योगायोग सांगितला. १९७८ साली आपण संस्थानचा कारभार हाती घेतला व त्या वर्षापासून आजतागायत्र श्री साईलीलाच्या लेखक-कवींचा दरवर्षी हा भेळावा भरत आलेला आहे हे मी पहातो व त्याबद्दल मला आनंद वाटतो. या भेळाव्याकडे मी स्नेहसंमेलन या दृष्टीने बघत आलो आहे असे उद्गार काढले. भाषणानंतर त्यांनी संमेलनाचे अध्यक्ष श्री नाईक यांचा शाल, श्रीफळ व हार घालून संस्थानातीकै सत्कार केला. यानंतर डॉ. श्री. दि. परचुरे साईलीला इंग्रजी आवृत्तीचे का. संपादक यांनी संयोजक व लेखक-कवी या सर्वांचे आभार मानले. कार्यालय अधिक्षक डी. सी. पाठक साहेब यांनी ही संमेलन यशस्वीपणे पार पाडल्याबद्दल भक्तांचे आभार मानले. यानंतर ठिकठिकाणाहून आलेल्या लेखक-कवींचा संस्थानातीकै प्रसाद, श्रीफळ व हार अव्यक्तांचे हस्ते देऊन सत्कार करण्यात आला. या प्रसादाबरोबरच दिलीच्या वेस्ट एण्ड टॉकीजचे साईभक्त मालक श्री. आर. एस. चिटणीसाहेब यांनी पाठविलेली श्रीसाई प्रतिमेची कॅलेंडरे भेट व छोटेखानी मेजदिनदर्शिकाभेट, माटुंग्याचे साईभक्त श्री. रमाकांत पंडित यांनी स्वतःच्या काव्य संग्रहाची सुंदर प्रत, मद्रासचे श्री. आर. एस. रामकृष्णन यांनी आर्ट पेपरवर भेटी दाखल दिलेले श्री शंकराचायचे बहुरंगी चित्र, गणपती कलर कंपनी, मद्रासचे श्रीबाबांचे बहुरंगी कॅलेंडर व गरखलच्या श्री. गोयलांनी दिलेले बाबांचे कॅलेंडर अशा भेटवस्तू पण देण्यात आल्या यानंतर धुळच्याचे श्री. नागेश मोगलाईकर यांनी रचलेले 'निरोपक्षण' हा समीप आला निरोप ध्यावा कसा' हे निरोपगीत सौ. आसावरी वायकूळ यांनी अतिशय भावविवश होऊन गाईले, व दोन दिवसांचा हा लेखक-कवी भक्तांचा

सुखद सोहळा संपला. सायंकाळी भोजन, आरती, दरबारात हजेरी, हे कार्यक्रम ज्ञाल्यावर दुसरे दिवशी सकाळी १२ वाजेपर्यंत आलेली मंडळी परतली. याखेपेसही संस्थानने निवास, भोजन, चहापान इ. ची व्यवस्था अगदी चोख ठेवली होती.

- हे तर नव्हे केवळ संमेलन -

(श्री. अंबाडे यांनी संमेलनात रचलेली व गाईलेली कविता)

हे तर नव्हे किवळ संमेलन ।

हे तर साईचे आशीर्वचन ॥१॥

न घेई कुणी मान पान ।

असो तो थोर वा सान ॥२॥

चित्त हे सकळांचे प्रसन्न ।

सदाची घेई साई ज्ञान ॥३॥

नित्यची करिता साई-गान ।

होई ज्ञानाचे संवर्धन ॥४॥

× × ×

शिरडी क्षेत्री संमेलनाचा साई हाची विधाता ।

साक्षरूपाची नमता ही समता, ममता, सहिष्णुता ॥१॥

भिन्न भावा, भिन्न जाती, भिन्न धर्म-राष्ट्रता ।

एकत्रिले सारे कैसे नाही चित्ती भिन्नता ॥२॥

खरा धर्म हा, खरा मर्म हा, हीच खरी ती मानवता ।

मानव-मानव एक असे हृथा साईभक्तांच्या चित्ता ॥३॥

जगामाझो चालली असता घरोघरी मतभेदता ।

भक्तांचीही विशेषता आदर्श अनुपम बंधुता ॥४॥

गाता गाता साईगाथा भक्ता विसरता वेहता ।

साक्षात्काराचीच प्रचिती नित्यची वेई साईमाता ॥५॥

प. पू. मोहितेबाबा आणि पालखी

—श्री. श्रीराम सातडैकर
१८-२ विजित निवास,
गोखले सोसायटी लेन,
परळ, मुंबई १२*

० दि. ३ आणि ४ डिसेंबर रोजी साईभक्तांचे वार्षिक सम्मेलन राजाशिवाजी विद्यालय दादर येथे आयोजित केले होते त्यानिमिन मंगळवार दि २९ नोव्हेंबर रोजी कार्यक्रम पत्रिका लावण्यासाठी कार्यकारी सभासदां बरोबर मी निघालो. श्री सिद्धिविनायक प्रभादेवी येथे पत्रिका लावून आम्ही वरची येथे परमपूज्य श्री मोहितेबाबा यांच्या साईमंदिरात आलो. श्री मोहितेबाबा मंदिरात वसलेले होते मला पाहताच त्यांनी “पोरा” किती दिसानी आलास? कारण ३ वर्षापूर्वी गुढीपाडव्या दिवशीच त्यांनी माझा भक्तिगीतांचा कार्यक्रम आपल्या साईमंदिरात आयोजित केला होता. पण त्याच दिवशी माझ्या धाकटचा बंधूचे देहावसान झाल्यामुळे मला कार्यक्रम करणे शक्य झाले नाहीं त्याची त्यांना आठवण असावी कारण लगेच म्हणाले की, आता तुझे गाणे कधी एकवणार आहेस? मी त्यांना म्हणालो की, बाबा! रामनवमी, गुरुपौर्णिमा, आणि दसरा हे तिन्ही बाबांचे उत्सव सोडून आपण मला केव्हांही बोलवा. कारण या तिन्ही उत्सवात मी शिरडीस असतो गेली ३८ वर्षे ही सेवा घडत आहे त्यावर बाबा म्हणाले लौकरच बोलाविन. त्यानंतर मी त्यांना रविवारी समेलनास हजर राहाण्याविषयी विनंती केली. मी असा थकलो आहे मला जर कोणी घेवून जाणारा अभ्यास मी अवश्य येईन’ त्याप्रमाणे मी त्यांना रविवारी येण्याचे आश्वासन दिले. आनंद झाला, आणि माझी नजर आम्ही बसलो होतो त्या छताकडे गेली तिथे (पालखी) बांधून ठेवलेली होती. आम्हांला पालखीची अत्यंत जरूरी होती. शनिवारी ३ डिसेंबर रोजी सायंकाळी ५॥ वाजता साई निकेतनमधून बाबांच्या प्रतिमेची पालखीतून मिरवणूक निघणार होती. परंतु आयत्यावेळी पालखी देणाऱ्या व्यक्तिनी पालखी देण्याचे नाकारले होते. मी सहज बाबांना म्हणालो. बाबा! तुमच्याकडे एक मागणे आहे. बोल, वेटा बोल. तुमची पालखी आम्हांला शनिवारी पाहिजे. इतके म्हणताच ते हंसले आणि म्हणाले कसली माझी पालखी बाबांची आहे. बाबांसाठीच पाहिजे, घेवून जा. त्याप्रमाणे आम्ही शनिवारी येवू

म्हणून सांगितले. तेव्हां बाबा म्हणाले शनिवारी पालखी न्याच! पण गुरुवारी सायंकाळी आरतीसाठी अवश्य हजर रहा.

बाबांचे कार्य आहे. तरी गुरुवारी सर्वांनी अवश्य या. आम्हांला श्रीफळ कोडून प्रसाद दिला आणि गुरुवारची आठवण दिली परंतु विधीलिखित वेगळेच होते, दुधवारी दिनांक ३० डिसेंबर रोजी सकाळो ५॥ वाजता बाबांची आरती करीत असतानाच ते अनंतात साईंचरणी विलीन झाले. ही दुःखद वातमी आम्हांस गुरुवारी सायंकाळी ४ वाजता समजली त्वरीत आम्ही सायंकाळी वरखी येथे गेलो. परंतु दुपारी १ वाजताच निर्वाण सोङ्हळा संपला होता. त्यांचे अंत्य दर्शन घडले नाही म्हणून आम्हां सर्वांना अत्यंत वाईट वाटले. ७ वाजतां आरती सुरु झाली. त्यावेळी सर्व भाविकांच्या डोळ्यांतून अथवारा वाहत होत्या. आम्हांला गुरुवारीच आरतीला बोलावण्याचा उद्देश काय असावा? कारण त्या दिवशी विश्वास्तापैकी प्रमुख व्यक्तित हजर असतील आणि मी नसलो तरी कोणतीही आडकाठी न येता तुम्हांला पालखी मिळेल त्याप्रमाणे आम्ही कार्यकारी मंडळास विचारताच ताबडतोव संमति दिली गेली. बाबांनी शब्द दिला आहे. आपले झालेले बोलणे आम्ही एकले आहे, तरी आपण, पालखी शनिवारी आनंदाने घेवून जा! त्यानुसार आम्ही शनिवारी पालखी आणून बाबांच्या आशिर्वादाने श्रीसाईंबाबांच्या पालखी मिरवणूकीचा सोङ्हळा आणि साईंभक्तांचे सम्मेलन यशस्वी रित्या पार पडले. इथे बाबांचे बोल आठवतात ! ” ” ”

“जरी हे शरीर गेलो मी टाकून
तरीही मी धावेन भक्तांसाठी”

नांदा सौख्य भरे

श्रीसाईंलीलाच्या लेखिका सौ. शांताबाई सरोदे यांचे ज्येष्ठ पुत्र चि. सुनिल यांचा विवाह चि. सौ. कां. लता – श्री. गणपतराव डोईजोडे डोंबिवली यांची कन्य इज बरोबर शुक्रवार ता. १७-२-८४ रोजी सायं. ५-२० वा. लक्ष्मीनारायण बाग, बाळ गोविन्ददास रोड, माहिम येथे थाटात साजरा झाला. वधूवरांचे अभिष्ट-चितन.

शाश्वत धर्मगोत्रा सनातन पुरुष

—श्री. अनंत जयदेव चितांबर.
दिल्ली दरवाजा जवळ, अहमदनगर

० श्रीमद्भगवद्गीतेच्या ११ व्या अध्यायात श्रीकृष्णांनी आपले परमात्मा विराट स्वरूप अर्जुनास दोखविले. ते विराटस्वरूप-पाहून त्या विश्वरूप विराट स्वरूपाची वर्णनपूर्वक प्रार्थना केली. त्यात १८ व्या इलोकात “त्वमव्ययः शाश्वत-धर्मगोहत्रा सनातनस्त्वं पुरुषो मते मे” असे परमात्म्याचे वर्णन केले आहे. त्या ईश्वराला अर्जुनाने अविनाशी, शाश्वत धर्माचा संरक्षक आणि सनातन म्हणजे नित्य असणारा पुरुष म्हटले आहे.

ईश्वर शाश्वतधर्माचा संरक्षक आहे या वर्णनात ‘सनातन धर्म’ असा शब्द-प्रयोग न करता ‘शाश्वतधर्म’ हा शब्दप्रयोग असून ईश्वराला ‘सनातन पुरुष’ हा शब्द वापरला आहे, यातील रहस्य परमेश्वरास ओळखावयाचे असेल तर लक्षात घेतले पाहिजे.

ईश्वर प्राप्तीचा धर्म एकच असून तो शाश्वत म्हणजे कधीही नष्ट होणारा नव्हे. धर्मचि अंतिम कार्य व ध्येय ईश्वर प्राप्तीच आहे. त्याच एका ध्येयासाठी 'एक सत् विद्या: बहुधा भद्रन्ति' म्हणजे एकच असणारे सत्य निरनिराळचा प्रकारांनी ब्रह्मवेत्ते वर्णन करतात. श्रीरामकृष्ण परमहंसांचा अवतार हेच सत्य पटवून देण्यासाठी झाला व त्यांनी त्यांचा पट्टशिष्य स्वामी विवेकानंद यांनाही याच सत्याचा प्रचार जगभर करण्याचा आदेश दिला. ह्या आदेशाप्रमाणे स्वामी विवेकानंद यांनी जगभर हिरिरीने निर्भयपणे एकनिष्ठेने प्रचार करून गुरुज्ञिचे परिपालन केले. ही आम्हां भारतीयांना अतिशय भषणावह गोष्ट आहे.

त्या विराटरूपी परमेश्वराने 'श्रीसाईनाथ' रूप घेऊन (अवतार घेऊन) शाश्वत धर्मचिच संरक्षण केले आहे. ते कसे हे जाणून घेण्यास प्रथम अंतःकरण असूयारहित झाले पाहिजे. सर्व प्राणीमात्रांचा ईश्वर—नुसत्या मानव जातीचाच नव्हे — ईश्वर हा एकच आहे. ही बुद्धि अंतःकरणात वसत असेल तरच मानव हे समजू शकेल. हिंदुंचा परमेश्वर निराळा, मुसलमानांचा निराळा, ख्रिश्चनांचा

त्याहूनही निराळा किंवा भिन्न असे कधीच असू शकणार नाही. मग तंटे कोण करतात? त्या महान सर्वव्यापी ईश्वराला मानव 'नाभे' ठेवतात व त्यावरुन आपापसांत स्वतःचाच पंथ, म्हणजे व त्याप्रमाणे धर्म केवळ खरा व इतर खोटे अग्र अग्राह्य अशा दृढ भ्रांति मूलक, अज्ञानग्रस्त, परमात्मतत्वाशी विसंगत अशा वलना करतात आणि एकदेच करून थांवत नाहीत तर द्वेषाचे साम्राज्य जगात पसरवितात. त्यापायी अनन्वित छळाची आसुरी कृत्ये करण्यांत त्यांना धन्यता वाटते, धर्माचा अर्थ अनर्थावह करण्यांत ते पटाईत असतात. आणि हे सर्व त्या ईश्वराचे नाव पुढे करून करतात? ही अधोगती की प्रगति?

म्हणूनच सत्य अशा शाश्वत धर्माला उजळा देऊन त्याचे रक्षण व्हावे म्हणून परमेश्वर भूतलावर साकार अवतीर्ण होत असतो परमेश्वर श्रीसाईनाथांच्या रूपाने हच्चा भरतभूमीत प्रगट झाला आणि शाश्वत धर्माच्या मूलभूत तत्त्वांप्रमाणे मनुष्याने कसे वागावे हे जगास दर्शविले.

श्रीसाईबाबांचा धर्म कोणता? उत्तर देता येणार नाहीं 'आचारप्रभवो धर्मः। धर्मस्य प्रभुः अच्युतः' अशी वेदव्यासांची वाणी आहे याचा अर्थ धर्म हा आचाराने प्रभावित होतो व धर्माचा मालक अच्युत म्हणजे कधीही च्युत न होणारा असा परमेश्वर आहे. 'अल्ला मालिक' ही साईबाबांची वाणी आहे. शब्दांच्या प्रयोगाने ईश्वरसत्तेत फरक पडत नाहीं सर्वांचा मालक, प्रभू, एकच ईश्वर आहे असे जाणजे हा शाश्वत धर्म, ज्याने त्याने आपापल्या धर्मप्रिमाणे शब्द यथार्थ ज्ञानाने वापरावेत त्यासाठी मारामारी करण्याचे कारण नाहीं. ईश्वर परमात्मा अपरिमेय आहे त्याला कोणतेही 'प्रमेय' लागू पडत नाहीं साईबाबांचे गाव कोणते? नातेवाईक कोण? त्यांची मातृभाषा कोणती? त्यांचा धर्म मूर्तिभंजक की मूर्तीपूजक? त्यांनी भक्तांना कुलदैवते सोडून किंवा त्यांचा त्याग करण्यास कधी सांगितले काय? बाबांनी कोणत्याही धर्माची अवहेलना निंदा, तिरस्कार केला काय? त्यांच्या करणेला कधी अंत आहे काय? 'त्यांचे' 'चरित' जाणून घेण्याची योग्य पात्रता तरी आमच्या ठिकाणी आहे किंवा नाहीं याचीच शंका येते. ऐकच तात्पर्य मात्र काढता येते ते म्हणजे श्रीसाईनाथांनी त्यांचे दर्शन घेणाऱ्यांना दिलेले अनुभव हेच त्या प्रश्नांना उत्तर.

परमात्मतत्वात धर्माचे बंड नाही शाश्वत धर्म एकच आहे आणि तो सर्व मानवांना लागू आहे सर्वांच्या अंतर्यामी असणारा ईश्वर एकच आहे, हच्चा समभावात शाश्वतधर्म नांदतो शाश्वत धर्मास येणारी काजळी काढून टाकून त्याचा

प्रकाश पूर्ववत् करण्याकरिता परमात्मा स्वतः अवतार घेतो हे अबाधित सत्य आहे ते कोणाच्याही मतावर अवलंबून नाहीं.

अनेक प्रवाहातून पाणी वाहते पण पाणी हे मेवातूनच पडते; की जे सर्व प्राणीमात्रांना भेद न करता जीवन देते 'गायीची तृष्णा हरू'। व्याघ्रास विष होऊन मारू. असा भाव त्या शुद्धजलामध्ये नसतो शाश्वत धर्म हच्या शुद्ध जलासारखा आहे व तो संतांच्या आचारात निर्विवाद असतो हे शुद्ध जल गडूळ व घाणेरडे करणाऱ्या लोकांपासून खऱ्या ईश्वरभक्ताने सावध राहणेच श्रेयस्कर परमभाग्याने श्रीसाईसच्चरित उपलब्ध आहे. त्यापासून शाश्वतधर्माची ओळख होईल. श्रीसाईलीला शाश्वत धर्मच दर्शवति.

ॐ तत् सत्

नांदा सौख्य भरे

श्री. क. हि. काकरेसाहेब कोर्ट रिसिव्हर श्रीसाईबाबा संस्थान शिरडी यांचे द्वितीय चिरंजीव श्री. किरण (बी. आर्किटेक्ट) यांचा शुभविवाह औरंगाबाद येथील श्री. नेमीचंदजी मेहेर यांची कन्या चि. सौ. कां. ज्योती इजवरोबर ६ फेब्रुवारी १९८४ रोजी सायं. ६ वा. नेहरू भवन औरंगाबाद येथे मोठ्या थाटाने पार पडला. स्वागत संमारंभ ७ फेब्रु. ८४ रोजी ११ ते २ या वेळात मंगलकार्यालय शिरडी येथे पार पडला. विवाहस्थळ व स्वागतसमारंभ स्थळ या दोन्ही ठिकाणी वधूवरांना शुभाषिष्ठ प्रदान करण्यासाठी विविध क्षेत्रातली मान्यवर व नामवंत मंडळी हजर होती. नूतन विवाहितांचे अभिष्टचितन.

अगा हे असेचि घडले—साई मूर्तीरुपी आले !

—श्री. प्रलहाद बि. हुत्याळकर.

मास्टरजी फुटबॉल ग्राउंड, कलंगुट, गोवा.

० कै. विंदूराव माझे वडील आणि माझे आजोबा रावबहादूर कै. माधवराव (वडिलांचे चुलते) या दोघांनी श्रीसाईबाबा हयात असतांना ५—६ वेळा त्यांचे दर्शन घेतले. माझ्या आजोबांना देण्यासाठी बाबांनी दोन रुपये, पेढे, एक नारळ माझ्या वडिलांकडे दिले. त्यांनी माझ्या वडिलांकडून ९ रुपये मागून घेतले. माझे आजोबा त्यावेळी नाशिकला डेप्युटी कलेक्टर होते. माझ्या आजोबांनी श्री. बाबांचा फोटो आणून पूजा सुरु केली. ज्यावेळी माझ्या आजोबांनी बाबांचा फोटो आपल्या गावी जमखंडीस आणला — त्यावेळी त्यांच्या वडील मंडळींना ही गोष्ट रुचली नाहीं कारण कुटुंब कट्टर वैष्णव पंथाचे. सोवळे—ओवळे कडक. नकळत वातावरण जरा तापले — बाबा हिंदू की मुसलमान वगैरे. कुणास दुखवू नये म्हणून माझ्या आजोबांनी बाबांचा फोटो पेटीत ठेवून टाकला. माझ्या वडिलांनी त्यांचे अनुकरण केले. दोघांनी बाबांची मानस पूजा सुरु केली. त्यावेळेपासून म्हणजे १९१२ पासून जीवंत असेतोपर्यंत ही मानसपूजा चालू होती. मी आजोबांचा लाडका असल्याने, मला ते अधून मधून बाबांबद्दल सांगत. माझ्या आजोबांनी भोर, राम-दुर्ग येथे दिवाणपद सांभाळले व पुढे जमखंडी येथे दिवाणपद २ वर्षे सांभाळले. नंतर त्यांनी घरात राहनंच पुज्कळींना मार्गदर्शन केले. उ. माजी उपराष्ट्रपती श्री. बी. डी. जती हे आमच्या घरी वारंवार येत. माझे वडील आणि श्री. जती यांचा अध्यात्मिक स्नेह होता. अधून मधून निबाळचे प्रसिद्ध तत्त्ववेत्ते व अलाहाबाद विद्यापीठाचे उपकुलगुरु गुरुदेव रानडे पण आमच्याकडे येत असत. माझे वडील आणि गुरुदेव रानडे यांनी एकाचवेळी श्री. उमदीकर महाराज यांच्याकडून गुरु-उपदेश घेतला होता. आजोबा हयात असेपर्यंत कुटुंबाची आर्थिक स्थिती उत्तम होती. त्यांच्या निवानानंतर कुटुंब कलह सुरु होऊन स्थिती विघडत चालली. मी पदवीधर होऊन मुंबई लॉ कॉलेजमध्ये प्रवेश घेतला. मी लॉ कॉलेजमधून डिग्री घेण्यापूर्वीच माझे आजोबा वारले. मी तशा अवस्थेत घरी परत आलो. मन लागत नव्हते. वर्षभर मी तसेच दिवस काढले. नंतर मी गाव सोडण्याचे ठरविले. सगळ्यात लवकर मिळणारी नोकरी म्हणजे “मास्टरकी” ती मी मालवणला जाऊन पत्करली. मालवणात दोन वर्षे मी नोकरी केली नंतर मी गोव्यास जाण्याचा

निर्णय घेतला. त्याच वेळी कर्मधर्म संयोगाने मी लग्न केले. मुलगी मालवणची. थोड्या दिवसांनी माझ्या ध्यानी आले की माझी पत्नी सौ. मीना साई उपासक आहे. तिला खुष करण्यासाठी मी पण वरकरणी साईभक्ति करू लागलो. होता— होता श्री साई माउलीची कृपा होऊ लागली. माझ्या पत्नीने “साईबाबा थोड्या-जवळ” असलेला फोटो ओणला होता. मी रोज “साई महात्म्य” वाचू लागलो. दिवस जात होते, तरी आनंदात होतो. १९६५ साली मला पहिला मुलगा झाला तो १० महिन्याचा झाला तरी त्याला काहीच बोलता येत नव्हते. तोंडातून अक्षर कुटत नव्हते. योगायोगाने मी इस्टेव्ह ब्रागांझा दुकानदार कलंगुट या माझ्या एका खिश्चन मित्राबरोबर शिर्डीस माझ्या मुलाला १० महिन्याचा असताना एकटाच घेऊन गेलो. मुलगा समाधी जवळ झोपला. आम्ही दुसऱ्या दिवशी शिर्डीचा निरोप घेतला. घरी येताच मुलगा “बाबा-बाबा” म्हणू लागला. हा पहिला चमत्कार! मुलानंतर मला तीन मुली झाल्या. १९७१ मध्ये आम्ही सर्वेजन शिर्डीला येऊन समाधि दर्शन घेतले. नंतर बाबांबहू ओढ जास्त वाढू लागली. मला जरा कुडल्या वघण्याचा छंद लहानपणापासून आहे. पुष्कळ लोक मजकडे रोज येतात. मी माझ्या अल्प बुद्धी प्रमाणे त्यांना बाबांच्या प्रेरणेने मार्गदर्शन करतो. १९७७ मार्च मध्ये मला माझ्या वडील बंधु कै. मुरलीधर यांचे पत्र आले की —“आम्ही तुला भेटावयास गोव्यास येऊ इच्छितो — कळवावे” मी त्यांना परत टपाली कळविले “केवहांही आनंदाने या” पुढे दोन चार दिवसांनी परत पत्र आले की आता येणे होणार नाहीं. १५ दिवसांनी परत पत्र आले की, “आम्ही मे मध्ये येऊ.” मे महिना संपत आला. — माझे बंधु आले नाहींत. जून १९७७ तीन तारखेला माझ्याकडे मुंबईचे असि. पो. कमिशनर मंचेकर यांचा मुलगा “अविनाश मंचेकर” हा आला आणि म्हणाला “मी शिर्डीस जाणार आहे १००० रुपये मला द्या.” मी म्हणालो ५० रुपये देतो, कारण मलाही खर्च आहे. नंतर मी त्याला लगेच म्हणालो “बाबांच्या मनात आले तर फुकटात शिरडीला जाशील” तो निधून गेला. दुसऱ्या दिवशी काही मंडळी टॅक्सीने शिर्डीस निघाली. मला कुणी सांगितले की एका माणसाची जागा आहे — मी लगेच अविनाशला कळवून त्याची रवानगी केली. अविनाश फुकटात शिर्डीला जाऊन आला. येताना त्याने एक लहान पिशवी भरू उदी, प्रसाद घेऊन आला. गंमतीने माझ्या पत्नीने अविनाशला म्हटले, “अविनाश तु एकटाच शिरडीहून आलास — बाबांना का घेऊन आला नाहींस?” तो पण गंमतीने म्हणाला “बाबा येत आहेत”! तो गेला हसत-हसत. नंतर ९ जून रोजी (१९७७) माझ्या पत्नीला पहाटे स्वप्न दृष्टांत, (पान ४१ पहा)

साई माऊली

★☆★☆★☆★

साई माऊली धाव गे अता
तुझा भक्त हा साद घालतो ॥१॥

धावसी अशी स्थाति तुझी
पावसी अशी महती तुझी
याचवेंगी का? वेळ लावता ॥२॥

ना विसरलो तुजला कधी
तुजलाच रे स्मरतो आधी
असता असे का न धावता ॥३॥

भाक रे तुला आम्ही घालतो
मूर्ति ती तुझी मनी आणतो
भाव अमुचा का न जाणता ॥४॥

हे माधवा साई केशवा
घे जाणुनी आमुचा धावा
ये रे ये साई धाऊनि अता ॥५॥

—श्री शहाणे
लक्ष्मी निवास, गडकरी रोड,
डोंबिवली पूर्व.

